

Polityka spójności – plany reformy po 2020 roku

wg stanu na 27.09.2018

MATERIAŁY OIDE

W maju 2018 Komisja Europejska przedstawiła założenia wieloletnich ram finansowych na lata 2021-27 oraz propozycje zmian w ramach polityki spójności. KE przewiduje zmniejszenie środków przeznaczonych na tę politykę, modyfikację wielkości poszczególnych instrumentów oraz kryteriów finansowania. Projekt zmierza do uproszczenia zasad funkcjonowania polityki spójności, ujednoczenia wymogów wydatkowania i rozliczania funduszy oraz jej uelastycznienia dzięki możliwości przesuwania środków między programami.

Słowa kluczowe: spójność ekonomiczna i społeczna, finanse Unii Europejskiej, budżet UE

Spis treści

- I. WPROWADZENIE
  - II. WYBRANE DOKUMENTY
  - III. WYBRANE STRONY INTERNETOWE
  - IV. PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE
-

I. WPROWADZENIE

Umacnianie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej jest jednym z głównych celów UE. Działania te mają na celu wyrównanie dysproporcji w zakresie rozwoju różnych regionów, w tym obszarów wiejskich, podlegających przemianom przemysłowym i regionom cierpiącym na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych. Działania Unii w tym zakresie są finansowane z budżetu za pośrednictwem funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – EFRR, Europejski Fundusz Społeczny – EFS, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW, Fundusz Spójności). Programy finansowania polityki spójności są wdrażane w ramach wieloletnich ram finansowych (WRF). W okresie programowania finansowego 2007–2013 na zapobieganie dysproporcjom gospodarczym, społecznym i terytorialnym przeznaczono około 355 mld euro (według cen z 2011). W latach 2014–2020 na spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną przewiduje się przeznaczyć 325 mld euro według cen z 2011 (370 mld według cen z 2018).

W lutym 2018, przed nieformalnym szczytem przywódców UE, Komisja przedstawiła założenia nowych **wieloletnich ram finansowych na lata 2021-27**. Po zebraniu opinii i przeprowadzeniu konsultacji publicznych, w maju 2018 Komisja przedstawiła komunikat określający cele i sposoby finansowania budżetu Unii po 2020 roku i pakiet wniosków ustawodawczych w tym zakresie oraz propozycje reformy polityki spójności.

Na politykę spójności Komisja planuje przeznaczyć **330,6 mld euro** (w cenach z 2018 roku), co oznacza spadek o prawie 40 mld euro w stosunku do obecnych WRF. Jest to związane m.in. z planowanym wystąpieniem Wielkiej Brytanii z UE, którego skutkiem będzie spadek dochodów unijnego budżetu. Zgodnie z nową propozycją Polska ma otrzymać 64,4 mld euro z funduszy spójności (w ramach obecnych WRF – 83,9 mld euro, według cen z 2018).

Komisja wskazuje pięć celów zreformowanej polityki spójności:

- 1) **bardziej inteligentna Europa**, dzięki innowacjom, cyfryzacji, transformacji gospodarczej oraz wsparciu dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- 2) **bardziej przyjazna dla środowiska bezemisyjna Europa**, wdrażająca porozumienie paryskie i inwestująca w transformację sektora energetycznego, w odnawialne źródła energii oraz w walkę ze zmianą klimatu;
- 3) **lepiej połączona Europa**, z siecią transportu strategicznego i siecią cyfrową;
- 4) **Europa o silniejszym wymiarze społecznym**, realizująca cele europejskiego filaru praw socjalnych i inwestująca w wysokiej jakości zatrudnienie, edukację, umiejętności, integrację społeczną i równy dostęp do opieki zdrowotnej;
- 5) **Europa bliżej obywateli** dzięki wspieraniu lokalnych strategii rozwoju i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w całej UE.

Przyporządkowanie zasobów określonym celom polityki będzie się odbywać na szczeblu krajowym (obecnie – na szczeblu regionalnym).

Środki w ramach polityki spójności będą nadal **inwestowane we wszystkich regionach** (na podstawie trzech dotychczasowych kategorii: regiony słabiej rozwinięte; w okresie przejściowym; lepiej rozwinięte). Komisja planuje

jednak **zmniejszyć finansowanie** do maksymalnego poziomu **70% całkowitej kwoty projektu** (w porównaniu z wcześniejszym na poziomie 80% w obszarze inwestycji i rozwoju oraz 85% w ramach Funduszu Spójności).

System alokacji środków w ramach polityki spójności ulegnie nieznacznej modyfikacji. Nadal w głównej mierze będzie się on opierał na **kryterium PKB na mieszkańca**, ale uwzględni też **nowe kryteria** (bezrobocie osób młodych, niski poziom wykształcenia, zmiany klimatu i działania związane z przyjmowaniem i integracją migrantów), które lepiej odzwierciedlają lokalną sytuację społeczno-gospodarczą.

Komisja proponuje **uproszczenie dostępu do funduszy** (siedem funduszy UE wdrażanych w partnerstwie z państwami członkowskimi zostanie objętych jednym zbiorem przepisów, co ma ułatwić pracę osobom zarządzającym programami), ograniczenie obciążeń administracyjnych i wprowadzenie prostszych procedur kontroli dla przedsiębiorstw i przedsiębiorców korzystających ze wsparcia UE. Komisja dąży także do **uelastycznienia finansowania** – po dokonaniu przeglądu śródrokresowego będzie można na okres dwóch ostatnich lat funkcjonowania programów przesunąć w ich obrębie część środków. Komisja zwiększa warunkowość wydawania środków, proponując **silniejsze powiązanie między polityką spójności a europejskim semestrem**.

Komisja dąży do **osiągnięcia porozumienia** w sprawie nowych WRF w 2019 roku, aby umożliwić płynne przejście z obecnego budżetu wieloletniego (2014-2020) i zapewnić ciągłość finansowania. Budżet polityki spójności jest przedmiotem negocjacji pomiędzy państwami członkowskimi, z których część dąży do jego redukcji (w tym Austria, Dania, Holandia, Szwecja), a inne, w tym jej dotychczasowi beneficjenci, postulują zwiększenie środków w obliczu narastających różnic gospodarczych będących następstwem kryzysu gospodarczego.

II. WYBRANE DOKUMENTY

1. [Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności, COM\(2018\) 372](#)
2. [Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym, COM\(2018\) 373](#)
3. [Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” \(Interreg\) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego, COM\(2018\) 374](#)
4. [Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz, COM\(2018\) 375](#)
5. Pakiet propozycji dotyczących nowych WRF z 2 maja 2018:
  - [Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Nowoczesny budżet dla Unii, która chroni, wspiera i broni Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021-2027, COM\(2018\) 321](#)
  - [Wniosek dot. rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027, COM\(2018\) 322](#)
  - [Wniosek dot. porozumienia międzyinstytucjonalnego pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami, COM\(2018\) 323](#)
  - [Wniosek dot. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, COM\(2018\) 324](#)
  - [Wniosek dot. decyzji Rady w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej, COM\(2018\) 325](#)
  - [Wniosek dot. rozporządzenia Rady w sprawie metod i procedury udostępniania zasobów własnych opartych na wspólnej skonsolidowanej podstawie opodatkowania osób prawnych, na unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji i na niepoddawanych recyklingowi odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych oraz w sprawie środków w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych, COM\(2018\) 326](#)
  - [Wniosek dot. rozporządzenia Rady określającego środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej, COM\(2018\) 327](#)
  - [Wniosek dot. rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady \(EWG, Euratom\) nr 1553/89 w sprawie ostatecznych jednolitych warunków poboru środków własnych pochodzących z podatku od wartości dodanej, COM\(2018\) 328](#)

6. [Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady: Nowe, nowoczesne wieloletnie ramy finansowe dla Unii Europejskiej, która skutecznie realizuje swoje priorytety po 2020 r. Wkład Komisji Europejskiej w nieformalne spotkanie przywódców w dniu 23 lutego 2018, COM\(2018\) 98, 14.02.2018.](#)

III. WYBRANE STRONY INTERNETOWE

7. Komisja Europejska: [Polityka regionalna](#)
8. Komisja Europejska: [10 pytań na temat polityki spójności](#)
9. Komisja Europejska: [EU budget for the future](#)

IV. PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE

10. M. Makowska: [Polityka spójności po 2020 r. – ostrożna próba reformy](#), „Biuletyn PISM”, Nr 107 (1680), 9 sierpnia 2018
11. S. Płóciennik: [Wieloletnie ramy finansowe UE na lata 2021–2027: propozycje Komisji Europejskiej](#), „Biuletyn PISM”, Nr 72 (1645), 21 maja 2018
12. [Budżet UE. Rozwój regionalny i polityka spójności po 2020 r.](#), 29 maja 2018
13. [Rozwój regionalny i polityka spójności po 2020 r.: Pytania i odpowiedzi](#), 29 maja 2018
14. Komisja Europejska: Budżet UE na kolejny okres. Rozwój Regionalny i Spójność, 29 maja 2018
  - o [Rozwój regionalny i polityka spójności na okres po roku 2020: nowe ramy UE w skrócie](#)
  - o [Prostsze i bardziej elastyczne ramy polityki spójności](#)
  - o [Podejście bardziej dostosowane do potrzeb regionalnych](#)
  - o [Lepsze powiązanie z semestrem europejskim i zarządzaniem gospodarczym w Unii](#)